Coca-Cola Finland Oy

11.1.2023

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Coca-Cola Finland Oy:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa.

Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan on kirjattu, että selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön kansanterveyttä edistävä vero, joka kohdistuisi esimerkiksi sokeriin. Lausunnon kohteena oleva hallituksen esitys on kuitenkin vain virvoitusjuomaveron viilaus. Uusia sokeripitoisia tuotteita ei ole sisällytetty veron piiriin eikä veromallin laajentamisesta uusiin tuoteryhmiin ole esitetty mitään näkemystä.

Suomessa on reilu kymmenen vuotta keskitytty vain virvoitusjuomaveron verotasojen korottamiseen, vaikka elintarvikkeisiin laajemmin kohdistuva **sokeri**vero on ollut hallitusten agendalla ja **sokeri**verolle on ollut sidosryhmien ja kansalaisten laaja tuki. Tämä tuki näkyi myös sidosryhmien lausunnoissa Valtiovarainministeriölle lausuntokierroksen aikana.

Virvoitusjuomateollisuus on vähentänyt muuta elintarviketeollisuutta enemmän sokeria tuotteistaan. Silti siihen kohdistuu koko ajan ankarampi verotus. Muun sokeria käyttävän teollisuuden ollessa vapaita verosta, voidaan pelkästään virvoitusjuomaveron alaisiin tuotteisiin kohdistuvat veronkiristykset nähdä syrjivänä eikä ehdotus edusta tasapuolista veropolitiikkaa.

Katsomme, että pelkästään virvoitusjuomaveron alaisiin tuotteisiin kohdistuva esitys on perusteeton ja että se on palautettava vielä kokonaisvaltaiseen valmisteluun niin, että uuden veron piiriin otetaan myös muita runsaasti sokeria sisältäviä tuotteita.

Yhteenvetona esityksestä haluamme todeta:

TUEMME EHDOTUKSEN SEURAAVIA KOHTIA:

1. **Vero kohdistuu yhdenmukaisesti kaikkiin juomiin**, joita WHO ja Suomen terveysasiantuntijat suosittelevat nautittavan vähemmän niiden sisältämien vapaiden sokerien vuoksi. Näitä ovat sokerivirvoitusjuomat, täysmehut ja mehujuomat ja maitopitoiset lisättyä sokeria sisältävät juomat.

2. **Uudet väliportaat kannustavat kehittämään vähemmän sokeria sisältäviä ns. keskikalorijuomia** verrattuna vanhaan malliin ja vähentämään sokeria tuotteista, joista sen poistaminen kokonaan ei ole ollut mahdollista.

SEURAAVIA KOHTIA ON SYYTÄ KEHITTÄÄ EDELLEEN:

1. **Muita sokeripitoisia tuotteita ei ole hallitusohjelman tavoitteen mukaisesti sisällytetty veron piiriin eikä veromallin laajentamisesta uusiin tuoteryhmiin ole esitetty mitään näkemystä.**

   ESITÄMME, että valiokunta kirjaa mietintöönsä ponnen, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto jatkaa veron kehittämistä edelleen koskemaan myös muita runsaasti sokeria sisältäviä elintarvikkeita, jotta kansanterveydelliset ja valtiontaloudelliset hyödyt toteutuvat.

Coca-Cola Finland Oy

11.1.2023

2. **Veron ylimmät tasot 40 ja 48 senttiä/ litra ovat perusteettoman korkeita ja niiden kohtuullistaminen on tarpeen myös veron jatkokehityksen näkökulmasta.** Ehdotettu taso ei paranna jo nyt kulutusta ohjaavan porrastetun veron vaikuttavuutta ja vaikeuttaa veropohjan laajentamista muihin tuotteisiin. 48 sentin vero virvoitusjuomalitrassa olevasta 100 grammasta sokeria tarkoittaa neljän euron veroa makeiskilon 800 grammasta sokeria tai viiden euron veroa taloussokerikilosta**.**

ESITÄMME, että esitettyjä ylimpiä verotasoja kohtuullistetaan. Verotuottojen turvaaminen on kansanterveydellisen ohjausvaikutuksen ohella toinen merkittävä syy kirjata ponsi sokeriin kohdistuvan laajapohjaisen veron kehitystyön jatkamiseksi.

Haluamme edelleen perustella verojaostolle esityksiämme, jotta mallia voidaan kehittää paremmin vastaamaan hallituksen ohjelmaansa kirjaamaa tavoitetta sekä valtiontalouden haasteisiin.

1. JOTTA VERO OLISI KANSANTERVEYDELLISESTI VAIKUTTAVA, ON VEROPOHJAA LAAJENNETTAVA JUOMATUOTERYHMÄSTÄ MUIHIN SUOMALAISTEN RUNSAASTI NAUTTIMIIN SOKERIA SISÄLTÄVIIN TUOTTEISIIN

Euroopassa on kaksi vahvaa esimerkkiä ainesosan määrän perusteella porrastetun veron toimivuudesta: Suomessa vuodesta 2014 käytössä ollut porrastettu juomaveromalli ja Englannin vuodesta 2018 käytössä ollut porrastettu juomavero. Nämä ovat tutkitusti ohjanneet juomateollisuutta vähentämään sokeria tuotteistaan ja innovoimaan uusia vähäsokerisia juomia. Suomessa myynnissä oleva aiempaa suurempi valikoima vähemmän tai ei lainkaan sokeria sisältäviä tuotteita näkyy kulutustilaistoissa; yli puolet virvoitusjuomista juodaan sokerittomina ja vielä suuremmasta osasta juomia on vähennetty sokeria. Lisäksi Suomi on eurooppalainen edelläkävijä kivennäisvesikategorian innovaatiokehityksessä. **Virvoitusjuomateollisuus on myös ainoa elintarvikeala Suomessa, joka on onnistunut ohjaamaan tarjontaa ja kulutusta tuotteisiin, joista on vähennetty sokeria tai poistettu se kokonaan.**

Sokerin saannin vähentäminen kapeasta virvoitusjuomien tuoteryhmästä ei ole kuitenkaan riittänyt pysäyttämään lihomistrendiä. Suomalaisten ruokavaliossa **virvoitusjuomia suurempia sokerilähteitä ovat mehut- ja mehujuomat, makeiset ja suklaa, sokeroidut maitotuotteet, makeat leivonnaiset, taloussokeri ja naisilla myös hillot ja jäätelö[2].**

Euroopan Komissio, IMF ja OECD suosittelevat juomaverojen kaltaisten pistekohtaisten tuoteverojen sijaan laajempaa ainesosaperusteista veroa. Myös WHO listaa elintarvikkeiden laajapohjaisen verotuksen yhdeksi keinoksi, jota tulisi käyttää lihavuusepidemian pysäyttämiseksi. Laajapohjainen vero on ollut myös hallituksen ohjelmakirjauksen tavoitteena. Koska yli 90 % suomalaisten nauttimasta sokerista tulee muualta kuin virvoitusjuomista, mahdollistaisi **laajapohjainen porrastettu vero myös maltillisilla verotasoilla nykyistä juomaveroa paremman kansanterveydellisen ohjausvaikutuksen sekä myös huomattavasti korkeammat verotuotot.**

[2] Finravinto tutkimus 2017

Coca-Cola Finland Oy

11.1.2023

2. UUSIA KORKEAMPIA VEROTASOJA ON KOHTUULLISTETTAVA; VIRVOITUSJUOMILLE EHDOTETUN VEROTAULUKON ANKARUUS VOI TEHDÄ VERON LAAJENTAMISESTA MAHDOTONTA

Kansanterveyttä edistävän veron kehittämisen aloittaminen vain yhdestä tuoteryhmästä – alkoholittomista juomista- on verotuottojen näkökulmasta osoittautunut haasteelliseksi. Suomessa virvoitusjuomien kulutus on tutkitusti vähäisempää kuin useimpien muiden sokeripitoisten tuotteiden nauttiminen[3] ja valtaosa juomista nautitaan jo nyt vähäsokerisina tai sokerittomina.

Uusi moniportainen malli on tehnyt näkyväksi sen, että teollisuus on onnistunut sokerin vähentämisessä, mikä vähentää myös verotuottoja. Jotta uuden mallin tuotto vastaisi odotuksia, on verotaulukon yläpäähän esitetty kahta uutta verotasoa, jotka ovat nykyistä veroa huomattavasti korkeampia. Entistä ankarampi vero kohdistuu kuitenkin entistä harvempiin juomiin. Juomateollisuutta eräällä tavalla rankaistaan yksittäisten tuotteiden kautta siitä, että teollisuuden on onnistunut vähentämään sokeria tuotteissaan. Sokerin vähentämisestä huolimatta teollisuudelta halutaan kerätä vähintään yhtä paljon veroa kuin aiemminkin

Aiempina vuosina verotasoja on korotettu muutama sentti kerrallaan, nyt korotus on ylimmällä tasolla jopa 16 senttiä per litra. Nämä veronkorotukset kohdistuvat pääosin mehuihin, mehujuomiin ja yksittäisiin perinteisiin virvoitusjuomiin, joita ei ole vielä uudelleenmuotoiltu.

Terveysperusteiseen suuntaan muokattua virvoitusjuomaveroa on esitetty käytettävän laajemman sokeriverotuksen mallina ja se antaa viitteen tulevista verotasoista. Esitetty korkein verotaso 48 senttiä/L ei ole missään suhteessa juomien sisältämän sokerimäärän kanssa. Virvoitusjuomalitrassa olevasta 100 grammasta sokeria maksetaan siis 48 senttiä veroa. Muihin tuoteryhmiin verrattuna tämä verotaso tarkoittaisi, että taloussokerikilosta pitäisi maksaa viisi euroa veroa ja makeiskilon 800 grammasta sokeria neljä euroa veroa. Tätä on vaikea uskoa tapahtuvan ja siten ehdotettu verotaso tulee vaikeuttamaan veropohjan laajentamista.

Suomen nykyinen porrastettu virvoitusjuomaveromalli ja vastaava malli Englannissa ovat tutkitusti osoittaneet, että veron toimivuuden kannalta oikein tehdyllä veroporrastuksella on verotasoja suurempi merkitys. Uusi malli kannustaa vähentämään sokeria eikä edellytä sokerin poistamista kokonaan, ja siksi porrastettu sokeriveromalli toimii muissakin tuoteryhmissä kuin vain juomissa.

Virvoitusjuomateollisuus on vähentänyt muuta elintarviketeollisuutta enemmän sokeria tuotteistaan. Silti siihen kohdistuu koko ajan ankarampi verotus ja nyt ehdotetut tasot ovat kaksi kertaa korkeammat kuin Englannissa tutkitusti sokerin vähentämiseen ohjanneet tasot. Muun sokeria käyttävän teollisuuden ollessa vapaita verosta, voidaan pelkästään virvoitusjuomaveron alaisiin tuotteisiin kohdistuvat veronkiristykset nähdä syrjivänä eikä ehdotus edusta tasapuolista veropolitiikkaa.

Keravalla 12. päivänä tammikuuta 2023

Kunnioittavasti,

Théa Natri
Yhteiskuntasuhteet, viestintä, vastuullisuus, Coca-Cola Finland Oy

[3] Finravinto 2017